Tree in Landscape, 2025, oil on linen mounted on wood, 60x80 cm شجرة في المنظر الطبيعي، 2025، زيت على قماش مثبت على خشب، 60x80 سم

עץ בנוף, 2025, שמן על פשתן מודבק על עץ, 60x80 ס"מ

ASYLUM ARTS at the neighborhood

ארטפורט, העמל 8 תל אביב
آرتبورت، هَعَمال 8، تل أبيب
Artport, 8 Ha'amal st., Tel Aviv
www.artport.art

מסע במקום
Still in Motion
مَشيًا في المكان

פאטמה שנאן
فاطمةشنان
Fatma Shanan

ARTPORT
ארטפורט ارتبورت

בין שכבות הסלע של מכתש רמון לים המלח, בין עבודות וידיאו לציורים על בד, פאטמה שנאן ממשיכה את המסע אחר הטבע הפנימי והחיצוני. גופה מתחבר אל הקרקע, מתמזג עם העצים, צף במים והופך לקרקע פורייה, שממנה מתחיל לצמוח סיפור חדש. היא מטיילת בין יבשות וארצות, בוחנת טריטוריות גאוגרפיות ונפשיות ומשילה מעצמה שכבות חיצוניות בדרכה להתאחד עם הסובב אותה.

בהשראת אוסף שיריו של וולט ויטמן, **עלי עשב**, מצאה עצמה שנאן בשנים האחרונות בוחנת מחדש את מערכת היחסים שלה עם העולם. בספרו חוגג ויטמן את החיבור הישיר שלנו לסביבתנו. הוא חוקר את הקשר הבלתי אמצעי בין האדם לעולם ורואה את העשב כשליח של התחדשות נצחית, מעגלית ואינסופית.

בסדרה של פעולות פרפורמטיביות מאומצות מנסה שנאן לבדוק את הרגעים שבהם הגבולות בין גופה לסביבה הולכים ומיטשטשים. היא שוהה במשך שעות במים הסמיכים של ים המלח, גופה נע בין מצב מוצק לנוזלי, בין ציפה לשקיעה, והופך לאי צף ומלבלב; פרחים פורצים מתוך בשרה בעודה מתאמצת לשאוף ולנשוף. באוקיינוס במיאמי שרויה האמנית במצב ביניים — לא ערה ולא ישנה, לא טובעת ולא צפה.

על סלעי המכתש במצפה רמון גופה של שנאן מתמודד עם הרכות המפתיעה של הסלע המתפורר. המכתש, שבעצמו נוצר כתוצאה מתנועות המים בעולם — החל בים טתיס, שהציף אותו, עבור דרך יצירת סלעי משקע ימיים ועד לנסיגת הים והנחלים, שסחפו את הסלעים הרכים – ממשיך להשתנות ולהתעצב על ידי כוחות הטבע ועל ידי גופה שלה. בניגוד לסיזיפוס, הדוחף שוב ושוב את הסלע במעלה ההר רק כדי לראותו שב ומתגלגל למטה, שנאן אינה מנסה לכבוש את ההר ולדחוף את הסלעים לפסגתו. היא מבקשת לפגוש את הסלע מבעד לכפות ידיה, להכיר אותו, לבחון את האפשרות, שהסלע אינו מתגלגל מטה רק כי זהו העונש שקיבל סיזיפוס מן האלים, אלא שהוא שואף מטה מתוך חתירה לשוב לעולמו הטבעי, אל האדמה שעליה ניצב. בדומה לכך, זו אינה רק שנאן, המנסה לצוף בים, אלא גם הים, הבוחר לשאת אותה עליו — מערכת יחסים הדדית, שבה לכל צד תפקיד וכוח משלו.

הטבע שפוגשת שנאן הוא תוצר של תהליכי השתנות הנובעים מתוכו, אך הוא נושא גם את חותם ההתערבות האנושית: התפוררות היופי נשקפת אלינו מים המלח המתכווץ, מהמכתש החשוף לבלייה מואצת; אשליה של עוצמה, המבקשת להכיר בפוטנציאל ההיעלמות וההכחדה הטמון בה. כפות קקטוס כמושות, שמהן יוצרת שנאן מעין הארכה לחלקי גוף שונים, ממלאות את צידי הדרכים והיערות, מזכירות במקצת נשל נחש מיובש ואפור, המתחלף רק כדי לאפשר חיים חדשים. הקקטוס משמש כמעט כעור שני; מעטפת נושמת, המדמה גוף כלאיים. שנאן נמשכת למצבים אלו. יותר משהיא מתמזגת עם הטבע, היא עובדת עם הנמצא, עם מה שנשל וקמל, ורוקמת איתו יחסים מתוך ניסיון הדדי להציל את היופי.

הפעולות בעולם הופכות לבסיס לעבודות הווידיאו והציורים. המצלמה לוכדת בעדשתה את התמונה המלאה, והיד האוחזת במכחול ממשיכה ומפרקת אותה לרכיביה הראשוניים: משיחות צבע קטנות ומדויקות, הבונות מהקווים הקטנטנים את הציור השלם. תוך כדי ציור מנסה שנאן למצוא את מהותם הפנימית של הדברים, את המקום שבו הירוק מתמיין להרבה ירוקים שונים, את המקום שבו העלה מורכב מנימים. הטבע המצויר נבנה, למעשה, מהטבע עצמו באמצעות פיגמנטים מינרליים וצמחיים, המונחים על מצע העשוי מסיבי פשתן. העבודה על כל ציור נמשכת חודשים ארוכים: עצירה וחזרה, הצטברות של משיחה לצד משיחה, של הזמן שעבר לצד הזמן הנוכחי. הנוף, המתהווה בסופו של דבר על הבד, הוא מוכר ולא מוכר, דומה ולא דומה לנוף המקורי. זהו ציור המתחקה אחר המציאות, אך אינו מתחזה לה; ציור המייצג את העולם כפי שהוא נראה בעיניה של מי שמבקשת לא רק להתבונן בו, אלא גם לקחת בו חלק פעיל.

—— ורדית גרוס

פאטמה שנאן
מסע במקום

אוצרת ורדית גרוס

צוות ארטפורט:
מנהלת ואוצרת ראשית ורדית גרוס
מנהלת תכנית הרזידנסי יעל משה
מפיקת תערוכות ואירועים ועוזרת אוצרת נעמה הנמן
אחראית גלריה ומדיה חברתית ניצן גאון
אחראי תחזוקה בראנט קרטנר

עיצוב גרפי נעמי גיגר, יובל נאה, אפרת שמואלי
יחסי ציבור מירה אן בינרט יח"צ, עדה לחובר
תרגום לאנגלית דריה קסובסקי
תרגום לערבית ז'נאן בסול
הקמה ששי מזור, בראנט קרטנר
הקמת מולטימדיה PRO-AV

עבודות:
הפקה ג'ודית לנגלרט
עוזרת הפקה אילנה אלדה מאטטוב
צילום וידאו יאיר מיוחס, רומין מוריס
עריכה ואפטר הינדה וייס
סאונד אורי זורניצר
ארט אילי לוי, עדי אנג'ל
איפור שמעון שושן

תודה מיוחדת אסתי בלסם, טליה הופמן, איילת זהר, משתלת ירכא, צליל הגליל

ארטפורט, מיסודה של הקרן המשפחתית על־שם תד אריסון, פועל ללא מטרות רווח לקידום ולטיפוח האמנות העכשווית בישראל. באמצעות כנסים, תערוכות, סדנאות מקצועיות לאמנים ותכנית הרזידנסי הבולטת בישראל, ארטפורט פועל להשמעת קולם של אמנים במרחב הציבורי ולקידום הקשרים בין אמנות לחברה.

הקרן המשפחתית על־שם תד אריסון: ג'ייסון אריסון (יו"ר), רחלי כהן (מנכ"לית), יפעת שמואלביץ (סמנכ"ל השקעות חברתיות), קינן רבינו (סמנכ"ל מיזמי החזון)

ועדה מייעצת לארטפורט: סאלי הפטל נוה, דנה יהלומי, מירה לפידות, דוד עדיקא

התערוכה בתמיכת מועצת הפיס לתרבות ולאמנות ואסיילום ארטס

27.3.2025

ما بين الطبقات الصخرية في جرن رامون والبحر الميت، بين الفيديو آرت والرسم على القماش، تواصل فاطمة شنان استكشافها للطبيعة الخارجية وكذلك الداخلية. يمتزج جسدها بالأرض، يتحدّ مع الأشجار، يطفو على الماء ويصبح أرضًا خصبة تبدأ تنمو منها قصة جديدة. تتجول شنان بين قارّات وبلدان; تعاين المناطق والأحياز الجغرافية والنفسية، وتشيل عن نفسها طبقات خارجية في طريقها نحو التوحدّ مع ما يحيط بها.

مستمدّة الإلهام من مجموعة والت ويتمان الشعرية، **أوراق العشب،** وجدت شنان نفسها في السنوات الأخيرة تعيد بحث علاقتها مع العالم. يحتفي ويتمان في كتابه بتواصله المباشر مع البيئة، يبثّ بعلاقة الإنسان بالعالم، ويرى بالعشب مبشّر تجدد أبدي دوري لا ينتهي.

في سلسلة أعمال أدائية قوية، تحاول شنان معاينة اللحظات التي تبدأ فيها الحدود القائمة بينها وبين العالم بالتلاشي: تمكث لساعات في مياه البحر الميت الكثيفة ليتحول جسدها من صلب إلى سائل، ما بين طوَفان ورسوب، حتى يصبح جزيرة عائمة ومزهرة; تنطلق الزهور من لحمها وهي ما بين شهيق وزفير.

على صخور الجرن في متسببه رامون، تواجه شنان هشاشة الصخر المتفتت غير المتوقعة. الجرن، وهو وليد تحركات الماء في العالم، بدءًا ببحر تيثس الذي غَمَره، مرورًا بتكونّ رواسب القاع وحتى تراجع البحر والوديان التي جرفت الصخور الهشّة، يواصل تغيّره وتكونّه بأثر قوى الطبيعة وكذلك بأثر جسد الفنانة. على خلاف سيزيف الذي لا ينفكّ يدفع الصخرة حتى يراها تتدحرج مجددًا نحو الأسفل، لا تحاول شنان السيطرة على الجبل ودفع الصخور نحو قمته; ما تبغاه هو لقاء الصخرة من بكفات أيديها، فهم واستكشاف إمكانية أن الصخرة لا تتدحرج مجددًا نحو الأسفل لمجرد كون ذلك عقاب سيزيف، بل لأنها تتوق للأسفل، للعودة إلى عالمها الطبيعي، إلى الأرض التي تقف عليها. ليس هذا سيزيف الذي يدفع الصخرة أو شنان التي تسعى للوصول إليها; ليست هذه شنان التي تحاول أن تطفو على البحر، هو البحر الذي يختار أن يحملها فوقه في علاقة تبادلية لكل طرف فيها دور خاص وقوة مستقلة.

الطبيعة التي تلتقي بها شنان هي نتاج تغييرات داخلية متواصلة لكنها تحمل أيضًا بصمة التدخل البشري: يتجلى الجمال المتفتت في البحر الميت الآخذ بالانكماش، في الجرن المعرَّض للتآكل المتسارع; قوة وهمية تحاول الاعتراف بإمكانية الاختفاء والانقراض الكامنة فيها. أذرع صبار مجففة، تبني منها شنان شيئًا يشبه امتدادات لأعضاء الجسم المختلفة، تملأ جوانب الطرق والغابات، تستذكر إلى حد ما جلد ثعبان جاف رمادي لا ينسلخ ويتبدّل إلا ليتيح تكونن حياة جديدة. الصبار هو بمثابة جلد ثان، غلاف متنفس هو أشبه بجسد هجين. تنجذب شنان إلى هذه المواقف - أكثر من كونها تندمج مع الطبيعة، هي تعمل مع الموجود، مع ما سقط وذبل، وتبني معه علاقات في محاولة متبادلة لتخليص الجمال.

تصبح الممارسات الأدائية أساسًا للوحات وأعمال الفيديو-آرت التي تنتجها شنان; تلتقط عدسة الكاميرا الصورة الكاملة التي تفككها إلى عناصرها الأساسية اليدُ التي تحمل الفرشاة: ضربات صغيرة ودقيقة تبني اللوحة الكاملة من الخطوط الصغيرة. أثناء الرسم، تحاول شنان العثور على الجوهر الداخلي للأشياء حيث ينقسم الأخضر ويفرّز إلى خُضُر أخرى مختلفة، حيث تتركب ورقة الشجرة من شرايين وشعَيرات. الطبيعة المرسومة مبنية من الطبيعة نفسها، من أصباغ معدنية ونباتية موضوعة على ركيزة مصنوعة من ألياف الكتان.

يستمر العمل على كل لوحة أشهر عدةفي توقف وتكرار، ضربات تتراكم الض إحداها بجانب الأخرى، الزمن الماضي إلى جانب الحاضر. المناظر الطبيعية التي تظهر على القماش في النهاية مألوفة وفي الوقت نفسه غريبة، شبيهة ومختلفة عن المناظر الطبيعية الأصلية. هذا رسم يحاكي الواقع لكنه لا يتظاهر بأن يكونه، يمثل العالم كما يبدو لأعين من يسعى للقيام بدور فعال فيه دون الاكتفاء بمراقبته فقط.

—— فارديت جروس

فاطمة شنان
مَشيًا في المكان

قيّمة فارديت جروس

طاقم آرتبورت:
مديرة وقيّمة رئيسية فارديت جروس
مديرة برنامج الإقامة ياعيل موشيه
منتجة المعارض والأنشطة وقيّمة مساعدة نعاما هانيمان
إدارة الجاليري ووسائل التواصل الاجتماعي نيتسان جأون
المشرف على الصيانة برانت كرتنر

تصميم جرافيكي نعومي جايجر، يوفال نائي، إفرات شموئيلي
العلاقات العامة ميرا آن بينرت للعلاقات العامة، عادا لحوفر
الترجمة للانجليزية داريا كاسوفسكي
الترجمة للعربية جَنان بصول
تنصيب ساسي مازور، برانت كرتنر
تنصيب مولتيميديا PRO-AV

الأعمال:
إنتاج جوديت لانجلرت
مساعدة إنتاج إيلانا إلادا ماتاتوف
تصوير فيديو يائير ميوحاس، رومان موريس
مونتاج ومؤثرات هيندا فايس
ساوند أوري زورنتسر
آرت إيلي ليفي، عدي أنجل
ماكياج شمعون ساسون

شكر خاص لكل من أييلت زوهر، تاليا هوفمان، إستي بلسم، مشتلة يركا، تسليل هاجاليل

آرتبورت، من تأسيس مؤسسة عائلة تِد أريسون، هي مؤسسة غير ربحية تهدف لتطوير ورعاية الفن المعاصر في إسرائيل. تسعى آرتبورت لإسماع أصوات الفنانين في الحيز العام وتقوية الروابط بين الفن والمجتمع، وذلك من خلال المؤتمرات، المعارض، الورشات الفنية، وبرامج الإقامة

مؤسسة عائلة تِد أريسون: جيسون أريسون (رئيس مجلس الإدارة)، راحيلي كوهن (مديرة تنفيذية)، يفعات شموئليفيتش (نائبة مدير قسم الاستثمارات الاجتماعية)، كينان رابينو (نائب مدير قسم مبادرات الرؤية)

اللجنة الاستشارية: سالي هفتل نافيه، دانا يهلومي، ميرا لابيدوت، دافيد عديكا

المعرض بدعم مفعال هبايس وأسايلوم آرتس

27.3.2025

Fatma Shanan continues her quest for inner and outer forms of nature, whether in her transitions between video and painting or between the Ramon Crater's layers of rock and the Dead Sea. In her exploration of geographical and intrinsic territories, Shanan traverses countries and continents, gradually shedding layers as she moves toward unity with everything around her. In her most recent series, at the heart of "Still in Motion," her body merges with the earth, becomes one with trees, floats upon water, and transforms into fertile ground for sprouting a new narrative.

Inspired by Walt Whitman's **Leaves of Grass**, Shanan has, in recent years, reexamined her relationship with her surroundings. Whitman's exploration of the unmediated bond between man and the world celebrates one's direct connection with nature, depicting grass as a harbinger of eternal, cyclical renewal.

In a series of intense performative acts, Shanan examines the moments when the boundaries between her body and her immediate environment dissolve. As she spends hours in the thick waters of the Dead Sea, her body shifts between solid and liquid, between sinking and floating, becoming a drifting, blooming island; flowers erupt from her flesh as she focuses on inhaling and exhaling. In the ocean of Miami, Shanan lingers in an intermediate state—neither fully awake nor asleep, neither drowning nor floating.

Upon the rocks of the crater in Mitzpe Ramon, Shanan's body grapples with the unexpected crumbling of the soft rock. The crater, itself shaped by the movement of water—from the Tethys Sea, which once flooded it, through the formation of marine sedimentary rocks, to the receding of the sea and the rivers that swept away the soft stones—continues to transform, sculpted by both the forces of nature and the artist's body. Shanan does not strive to conquer the mountain or force the rocks to the peak. Unlike Sisyphus, who endlessly pushes the rock uphill only to watch it roll back down, she seeks to encounter the rock through her hands, to fathom it, to explore the possibility of the rock rolling downward not merely as a punishment imposed by the gods, but out of its own profound yearning to return to the earth on which it once stood. It is not only Sisyphus pushing the rock, nor Shanan seeking access to it; not only Shanan trying to float on water, but also the sea choosing to carry her. It is a mutual relationship, where both parties, while possessing their own roles and power, strive to redeem beauty in a concerted effort.

The landscape with which Shanan interacts is often delicate, fragile and requires attention, demanding all of her senses. It sometimes bears the imprint of human influence—the disintegration of beauty reflected in the shrinking Dead Sea, in the crater exposed to accelerated weathering, an illusion of power that struggles to recognize its innate potential for disappearance and extinction. Dried cactus fronds, from which Shanan creates extensions for various limbs, line the roadsides and forests, resembling the dried remains of a snake, shed and replaced only to give way to a new cycle. The cactus acts almost as a second skin, a porous, exterior layer linked to a hybrid body.

Shanan's performative acts lay the foundation for her video works and paintings. While the camera captures and defines the entire frame, the hand-held brush deconstructs it into its basic components: small, precise strokes form tiny lines that gradually build the entire painting. While painting, Shanan seeks to uncover the inner essence of things, the place where green splinters into countless shades, where a leaf is composed of capillaries. Painted nature is, in effect, constructed from nature itself—mineral and vegetal pigments applied to a surface of linen fibers. Each painting takes months to complete, built up gradually through pausing and resuming, an accumulation of strokes placed side by side on the canvas, past time alongside present time. The landscape that ultimately takes shape is both familiar and unfamiliar, similar yet diverging from the original. It is a painting that traces reality without masquerading as reality, representing the world as seen through the eyes of one who seeks not merely to observe, but to actively engage with it.

—— **Vardit Gross**

Fatma Shanan
Still in Motion

Curator Vardit Gross

Artport team:
Director and chief curator Vardit Gross
Residency program manager Yael Moshe
Exhibition and event producer & assistant curator Naama Haneman
Gallery assistant & social media Nitzan Gaon
Maintenance Brent Cartner

Graphic design Nomi Geiger, Yuval Nae, Efrat Shmuely
PR Mira Ann Beinart PR, Ada Lachover
English translation Daria Kassovsky
Arabic translation Janan Bsoul
Construction Sassi Mazor, Brent Cartner
Multimedia Pro-AV

Works:
Producer Judith Lenglart
Assistant producer Ilana Ellada Matatov
Videography Yair Meyuhas, Romain Maurice
Editing and After Effects Hinda Weiss
Sound Ori Zornitzer
Art Eili Levy, Adi Angel
Makeup Shimon Shoshan

Special thanks Ayelet Zohar, Talia Hoffman, Estee Balsam, Yarka Nursery, Tzlil HaGalil

Artport, founded by the Ted Arison Family Foundation, is a non-profit art organization fostering and promoting contemporary Israeli art. Through conferences, exhibitions, workshops, professional training, and Israel's leading visual arts residency, Artport advances artists and the connections between art and society.

The Ted Arison Family Foundation: Jason Arison (Chairman), Rachel Cohen (CEO), Yifat Shmuelevitz (Social Investments CFO), Kaynan Rabino (VP of Vision Ventures)

Advisory Board: David Adika, Sally Haftel Naveh, Mira Lapidot, Dana Yahalomi

The exhibition was supported by the Israel Lottery Council for Culture & Arts and Asylum Arts

27.3.2025